

Siikaisten kunta

Siikainen – luontoa käydä edellä

Siikaisten kuntastrategia - suuntaviivat 2019-2020

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.12.2018

ALKUSANAT

Kunnan palvelut turvataan laadukkaimmin kun niistä päätetään itse. Siikaisten kunnanvaltuusto on linjannut, että talouden epävarmuudesta huolimatta kunta pysyy ensisijaisesti itsenäisenä. Valtuusto luottaa maakuntauudistuksen mahdollistavan pienen kunnan pärjäämisen itsenäisenä ja ketteränä toimijana osana julkista hallintoa jatkossakin.

Siikaisissa kunnan elinvoimaa edistää erityisesti asukkaiden omaehtoinen toiminta. Siikaislaiset ovat toimeliaita ja kantavat vastuuta myös toisistaan. Hyvinvointia ylläpitävä ja edistävä työ tehdään yhteisöissä; kodeissa, kyläyhdistyksissä, kansalaisopiston harrastuspiireissä, urheiluseuroissa, järjestöissä. Kunnan sivistys- ja tekniset palvelut luovat perustan elämiselle ja asumiselle. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat siirtymässä kuntayhtymästä maakunnalle. Niiden tulevaisuus herättää edelleen huolta. Jotta ihmisillä on mahdollisuus asua ja elää tulevaisuudessakin Siikaisissa, tulee onnistua palvelujen laadukkaassa, mutta taloudellisessa ja tehokkaassa järjestämisessä sekä elinvoiman ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja vahvistamisessa yhdessä kuntalaisten kanssa.

Siikaisten kuntastrategian pohjatyö tehtiin 2016 kattavan kyläierroksen sekä kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöiden yhteisen työryhmätyöskentelyn pohjalta. Kuntalaisten ajatuksia kysyttiin myös kunnan verkkosivujen ja kunnan tiedotuslehden kautta. Strategia hyväksyttiin syksyllä 2016. Valtuusto vaihtui kesällä 2017. Uusi valtuusto on päivittänyt tätä asiakirjaa syksyllä 2017 ja syksyllä 2018. Asiakirjaan on kirjattu suuntaviivat palvelujen ja painopisteiden osalta tuleville vuosille. Talousarvio asettaa yksityiskohtaisempia tavoitteita toiminnoittain sekä raportoi onnistumisesta tilinpäätöksen yhteydessä.

SIIKAISTEN KUNNAN TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT

Siikaisten kunta on mahdollisuuksien luoja. Kunta toimii varmistaen elämisen edellytykset tulevaisuudessakin.

Kunnan henkilöstö tekee parhaansa yhteistyössä kuntalaisten kanssa palvelujen toimivuudeksi, turvaamiseksi ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

OSALLISUUS

Osallisuudessa on kysymys kuulumisesta Siikaisten kunnan ja sen kylien yhteisöön. Ihmiset osallistuvat toimijoina ja mukana olijoina omien, läheistensä ja yhteisten palveluiden tuottamiseen, tapahtumien tekemiseen ja kunnan päätöksentekoon.

VASTUULLISUUS

Vastuullisuus on vastuuta itsestä ja lähimmäisistä, mutta myös hyvää talouden hallintaa, sitoutumista omaan työhön ja yhteisön toimintaan sekä ympäristöstä huolehtimista.

TOIMELIAISUUS

Siikaislaista toimeliaisuutta vahvistetaan yhteisenä arvona kaikessa tekemisessä. Toimeliaisuuteen kuuluvat sinnikkyys ja yritteliäisyys. Toimeliaisuutta tuetaan myönteisellä asenteella ja kannustavuudella, mikä vaikuttaa koko kunnan ilmapiiriin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ERITYISPIIRTEET

Siikainen on maantieteellisesti laaja ja harvaan asuttu alue. Ihmisillä on elintilaa, erilainen harrastaminen ja elinkeinon harjoittaminen on usein mahdollista asumisen yhteydessä. Harva ja kylämäinen asutus vahvistaa ihmisten välistä yhteistyötä ja paikallista identiteettiä. Toisaalta se saattaa lisätä turvattomuuden tunnetta. Kyläidentiteetti on kuntaidentiteettiä vahvempi. Palvelujen tuottaminen ja infran ylläpitäminen on kallista. Ihmisten on päästävä liikkumaan omatoimisesti.

Siikaisissa on runsaasti rakentamatonta luontoa ja metsää. Metsä antaa työtä monelle. Tarvitaan suojelun, virkistyksen ja elinkeinon harjoittamisen yhteensovittamista.

Ikäihmisiä on suhteessa asukasmäärään runsaasti. Vapaaehtoistoimintaa on ikäihmisten tuottamana ja kuluttamana paljon. Nuorten saaminen mukaan yhteiseen tekemiseen vaikeampaa, nuoret ohjautuvat sinne missä on muitakin nuoria.

Vuorovaikutus ja viestintä on verrattain toimivaa. Luottamushenkilöiden ja henkilöstön tuttuus ja lähestyttävyyden tekee kanssakäymisen luontevaksi. Sosiaalinen media haastaa viestinnän oikeellisuuden ja mahdollistaa huhujen muuntumisen moneksi totuudeksi.

Rahoituspohja lyhyellä aikavälillä murenee. Siikaisten kunnan saamat valtionosuudet ovat pudonneet kestäättömälle tasolle. Verotulot eivät kasva erityisesti koska työssäkäyvän väestön määrä vähenee. Peruspalvelut pystytään toteuttamaan, mutta lainsäädäntö edellyttää erilaisten toimintatapojen ja järjestelmien käyttöönottoa, suunnitelmia, selvityksiä ja sopimuksia, joiden asianmukaiseen toteutukseen resurssit eivät kaikilta osin riitä.

Maakuntauudistus muuttaa kunnan roolia ja rahoituspohjaa. Se muuttaa kunnan roolia ja osaltaan luo uusia mahdollisuuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon voimakkaasti heilahtevien kulujen poistuminen parantaa talouden ennakoitavuutta. Kunnan ja maakunnan yhdyspinnan hoitaminen edellyttää yhteistyötä ja uudenlaisia resursseja.

SIIKAISTEN KUNNAN TOIMINNAN SUUNTAVIIVAT

Toimivat palvelut tuottavat ihmisille hyvinvointia ja ovat kunnan elinvoimaisuuden ja viihtyvyyden perusta

Varhaiskasvatustalvet järjestetään keskitetysti Päiväkoti Pikku-Santrassa. Mikäli kunnassa järjestetään yksityistä varhaiskasvatusta, joka tukee alueellista varhaiskasvatustalvet saatuutta, sitä tuetaan yksityisen hoidon kuntalisällä erikseen päätettävällä tavalla. Muu hoitojärjestely edellyttää sosiaalista perustetta tai tilapäistä kunnasta johtuvaa tarvetta, mm. kesäsuukua. Lasten varhaiskasvatukseen kuljettamisen aiheuttamia pitkiä lisäajoja työhön tai opiskelupaikalle kompensoidaan varhaiskasvatustalvet alennuksilla. Vuoden 2019 loppuun saakka kokeillaan maksutonta varhaiskasvatusta tavoitteena lisätä kunnan vetovoimaisuutta lapsiperheiden keskuudessa. Kokeilulla saavutettujen tulosten perusteella ratkaistaan järjestelyn jatko. Hoitoon pääsyn vasteaika on enintään muutama päivä, kun äkillinen tarve johtuu vanhemman työstä, yrittäjyydestä tai opiskelusta. Vanhemmilta edellytetään hoidon tarpeen hyvää ennakoitua, jotta henkilöstömitoitustalvet pystytään turvaamaan.

1-9 luokan opetus järjestetään omassa Siikaisten yhtenäiskoulussa. Esiopetus järjestetään tarkoituksenmukaisuus-periaatteen mukaisesti päiväkodissa tai koulussa. Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden opetus järjestetään ensisijaisesti Siikaisten yhtenäiskoulussa. Pitkiä etäisyyksiä kompensoidaan järjestämällä koulukuljetukset paremmin kuin laki edellyttää. Koulussa työskentelee oppilasmäärä ja oppilaiden tuen tarve huomioiden sopiva määrä henkilöstöä. Yksittäisten oppiaineiden opetusta voidaan hankkia ostopalveluna muilta kunnilta ja sitä voidaan myydä muille kunnille. Yhteisöllinen, laadukas Yhtenäiskoulu näkyy ja toimii osana kunnan arkea ja se on myös kunnan vetovoimatekijä markkinoinnissa. Jokainen nuori saa päästötodistuksen sekä valmiudet jatko-opintoihin.

Lasten ruoka tehdään lähellä, se valmistetaan ja tarjoillaan Metsätähdessä. Keittiössä voidaan valmistaa ja myydä ruokaa myös muille. Lähitulevaisuuden näköpiirissä olevat sosiaali- ja terveystalveluiden järjestäjä- ja tuottajamuutokset vaikuttavat keittiön toimintaan. Organisoitavasta riippumatta tavoitteena on, että keittiö käyttää pääosin kotimaisia elintarvikkeita, toimii kustannustehokkaasti ja että ruuan hävikki on mahdollisimman pieni.

Nuorisotoimintaa suunnataan yhdessä nuorisoneuvoston kanssa. Painopistettä on siirretty lapsille, nuorille ja perheille suunnattujen retkien järjestämiseen. Seudullisesti tehdään etsivää nuorisotyötä ja ennaltaehkäisevää päihdetyötä.

Kirjasto – ja kulttuuripalveluissa kunta tukeutuu yhteistyöhön. Kunta tuottaa itse yhden maakunnallisesti merkittävän kulttuuritapahtuman vuodessa sekä muutamia pienimuotoisia tapahtumia. Suunnittelu ja järjestäminen toteutetaan luottamushenkilövetoisesti. Kunnantuvalla sijaitseva kirjasto toimii kuntalaisten olohuoneena, kunnallisena palvelupisteinä sekä pienten tapahtumien järjestämipaikkana. Ylikunnallinen yhteistyö turvaa kirjastopalveluiden monipuolisuutta. Leväsjoen lainausasemaa ylläpidetään mikäli kustannukset ja käyttö pysyvät nykytasolla. Merikarvia-Siikaisten kansalaisopiston Siikaisten tuntimäärä on korkeintaan kolmannes opiston toiminnasta. Kankaanpään musiikki-opistopalvelut pyritään säilyttämään nykytasolla.

Liikuntatoimessa pääpaino on liikuntapaikkojen ylläpidossa. Pidetään kiinni resurssien mukaan kuntalaisten kiittämästä hoidon tasosta. Yhdistykset, yrittäjät ja kansalaisopisto vastaavat pääosin ohjatusta toiminnasta.

Teknisten palvelujen joustavuudesta pidetään kiinni. Siikaisten vesi- ja viemäripalvelut toteutetaan osittain yhteistyössä Kankaanpään kaupungin ja Merikarvian kunnan kanssa. Tavoitellaan seudullisen yhteistyön tiivistämistä ja toiminnan organisointia. Rakennuslupa- ja muut tekniset palvelut tuotetaan edelleen joustavasti ja viivyttämättä, palvelua voidaan myydä muille kunnille. Peruskiinteistönhuolto tehdään itse,

osittain tukeudutaan pääosin paikallisten yrittäjien palveluihin. Alueiden, liikuntapaikkojen ja kiinteistöjen ylläpito ja hoito yhdistetään eläköitymisten myötä kokonaisuudeksi.

Kunta järjestää joukon palveluita ostopalveluna yhteistyössä muiden kuntien kanssa sekä tuottaa valtion asiointipisteen palvelut. Maakuntauudistus muuttaa rakenteita. Kunta osallistuu uudistuksen tekemiseen aktiivisesti, ja pyrkii vaikuttamaan siihen, että kuntalaisten usein tarvitsemat palvelut ovat saatavissa lähipalveluina jatkossakin. Muutoksen alla sosiaali- ja terveystalveluiden tuottamisen erilaisia vaihtoehtoja selvitetään aktiivisesti.

Elinvoimaa ja tulevaisuuden ratkaisuja tehdään yhdessä

Hallinto ja päätöksenteko on avointa, ryhdikästä ja kuntalaisia osallistavaa. Päätöksenteko tukee hyvinvoinnin ja elinvoiman vahvistamisen tavoitteita. Hallinto- ja päätöksenteko-organisaatio on matala. Pienyyden aiheuttamia toiminnallisia riskejä hallitaan tukemalla omaa toimintaa ostopalveluin ja mahdollisuuksien mukaan kuntayhteistyöllä.

Verkkosivuja, Kunta-uutisia, erilaisia tapaamisia ja muita viestintäkanavia käytetään vuorovaikutuksen ja osallisuuden kasvattamisessa. Luottamushenkilöillä ja henkilöstöllä on erityinen vastuu kunnan maineenhallinnasta.

Kuntakuvan luomisessa keskeistä on ihmisläheisten perustalveluiden lisäksi luonto ja valokuitu ja niiden myötä asumisen ja vapaa-ajanvieton mahdollisuudet.

Metsä ja luonto tuovat toimeentuloa ja ovat hyvinvoinnin lähde asukkaille ja vieraille. Luomumetsäalueet mahdollistavat osaltaan uusia avauksia elinkeinotoiminnalle. Eteläpään matkailukeskus, paikalliset erikoistuotteet ja Lauhanvuori-Hämeen kangas Geopark -hanke ovat matkailun edistämisen perusta.

Yrittäjyys on kunnassa keskeisin toimeentulon mahdollisuus. Kunta käyttää paikallisia ja lähialueen yrittäjiä oman toimintansa tukena. Yrittäjyhdistyksen kanssa käydään jatkuvaa vuoropuhelua. Yhtenäiskoulun yrittäjyyskasvatus on vakiintunutta toimintaa. Maakuntaudistus muuttaa yrityspalveluiden järjestämistavan. Pohjois-Satakunnan seudullinen yhteistyö yritysten toimintaedellytysten ja koko alueen kehittämisessä on jatkossakin tärkeää.

Kunta mahdollistaa rakentamisen joustavasti koko kunnan alueella. Vapaa-ajanasuntojen muuttamista vakinaiseen käyttöön tuetaan todellisen käyttötarkoituksen mukaan. Maata ja kiinteistöjä hankitaan erittäin harkitusti kaavoitustilanne, tarve ja hinta huomioiden.

Kunnan fyysiseen ilmeeseen kiinnitetään huomiota ja kiinteistöjen korjausvelan kasvu estetään. Välttämättömät neliöt korjataan suunnitelmallisesti ja huonokuntoisimmat ja tarpeettomat/vähäisellä käytöllä olevat kiinteistöt puretaan. Lähiajan tavoitteena on purkaa entinen kunnanvirasto ja maisemoida alue uudelleen sekä purkaa kaksi huonokuntoista vuokrataloa.

Kunta työllistää kunnassa asuvia työttömiä ja koululaisia tarpeellisiin, määräaikaisiin tehtäviin. Työttömyyden hoito laajemmin ja ihmisten aktivointi tapahtuu työvoimaviranomaisten ja sosiaalitoimen yhteistyönä ja käytännössä usein kuntouttavassa työtoiminnassa. Järjestämisvastuu on siirtymässä maakunnalle.

Vireä kansalaistoiminta on merkki kunnan elinvoimaisuudesta. Yhdistykset ja järjestöt edistävät toiminnallaan kuntalaisten ja vapaa-ajanasukkaiden hyvinvointia. Kunta tukee yhdistysten työtä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoiminnan avustuksin sekä toimii koollekutsujana yhdistysten yhteistyön ja vuorovaikutuksen kasvattamiseksi.